בין תחלת יובל לתחלת יובל אלא מ״ט שנה! **דאמר** רבי יהודה: **שנת חמשים** שבכל מנין יובל **עולה לכאן** למנין שנות יובל ראשון, **ולכאן** למנין שנות יובל הבא, שהיובל עצמו נמנה כשנה ראשונה למנין חמשים שנות יובל, ואם כן חמשים שנותן ביובל עצמו, הוא רק למ״ט שנה שעד תחלת יובל הבא, לפי חשבון סלע ופונדיון לשנה.

ומיבעי לן: **לשמואל** שסובר שאף לרבי המקדיש ביובל עצמו אינה קדושה, וחמשים שקצבה תורה הוא, כשפודהו בשנה ראשונה שלאחר יובל, **לימא**, [האם מוכרח] **שרבי כרבנן** שסוברים שתחלת מנין חמשים שנה הוא משנה שאחר יובל **סבירא ליה?!**

ומבארינן: **דאי כרבי יהודה** סובר גם רבי, שמתחלת שנה ראשונה שאחר יובל ועד תחלת היובל הבא, אין אלא מ״ח שנה, אם כן חמשים שקצבה תורה לתת בשנה ראשונה שאחר היובל — לשמואל, אינם אלא למ״ח שנה שעד תחלת יובל הבא, שהרי שנה זו שניה היא בחשבון, ואם כן **סלע ושתי פונדיונות** שהוא אחד ממ״ח שבנ׳ סלעים **מיבעי ליה** לדעת רבי לתת לכל שנה, ולא רק סלע ופונדיון אחד, כמפורש בדברי רבי.

ופשטינן: אכן, **על כרחך, לשמואל, רבי כרבנן סבירא ליה.**

תא שמע — ראיה לשמואל שסובר שביובל עצמו לא חל הקדשו — ממשנתנו, שכתוב: **ולא גואלין אחר היובל פחות משנה**, והיינו פחות משנה מתחלת שנת היובל.

ומבארינן: **בשלמא לשמואל לא גואלין לאחר יובל פחות משנה** משום דלא קדושה ביובל, **אלא לרב, מאי אחר יובל שנה** שאומרת המשנה שאין גואלים בה?

ודחינן: **מי סברת** שכוונת משנתנו **אחר יובל ממש?! מאי אחר יובל, באמצע יובל,** כה-א כלומר: שאפילו באמצע יובל אין הגאולה מתחשבת בזמן שהוא פחות משנה.

וקא משמע לן: **דכל כמה דלא מליא ליה שנה** שבא הפודה לגואלה באמצע שנה **לא מגרע ליה** עבור מקצת השנה שכבר חלפה משנה זו, ונותן גם עבור השנה שעומד באמצעה, כאילו היה עומד בתחלתה.

ופרכינן: **מאי קמ״ל דאין מחשבין חדשים** שיצאו מן השנה **עם ההקדש** לגרע אותם מפדיונו?! **הא בהדיא קתני לה** במשנה **אין מחשבין חדשים עם ההקדש**, ולמה צריך לחזור אותו ענין בשתי לשונות.

ומשנינן: **מה טעם** לא גואלין פחות משנה **קאמר** לבאר בסיפא שאין מחשבין! **מה טעם לא גואלין לאחר יובל** בגירוע זמן שהוא **פחות משנה, משום דאין מחשבין חדשים עם ההקדש!**

שנינו במשנה: **אין מחשבין חדשים עם ההקדש.**

תנו רבנן: מנין שאין מחשבין חדשים שעברו מהשנה שגואל בה **עם ההקדש** לגרוע מפדיונו בגלל החדשים שכבר עברו מן

כל שנה.

השנה קודם פדיונו? **תלמוד לומר: "וחשב לו הכהן את הכסף על פי השנים הנותרות"**, ומשמע שכל מה שנותר נחשב שנה שלימה, וכאילו עומד בתחלת השנה **"שנים" אתה מחשב** את החדשים שנותרו, **ואי אתה מחשב חדשים** כחדשים.

מניין שאם הקדש רוצה לעשות כשרווח הוא לו **חדשים** שיצאו מן השנה **לשנה** שלימה ולחשוב כאילו עומד בסוף השנה, **עושה והיכי דמי** שיהיה חשבון החדשים רווח להקדש? **כגון דאקדשיה בפלגא דארבעין ותמני** [באמצע שנת מ"ח ליובל], שכיון שהקדישה פחות מב' שנים לפני היובל אינו מגרע מפדיונו[11] כלל, אלא נותן חמשים סלעים להקדש כמבואר לעיל, ואם לא היה מחשב החדשים, והיינו אומרים שכאילו עומד בתחלת השנה, נמצא שעדיין ב' שנים שלמות עד היובל — לפניו, ומגרע מפדיונו להקדש את כל השנים שעברו, נמצא שרווח הוא להקדש לחשב חדשים, **תלמוד לומר: וחשב לו הכהן, מכל מקום**, כל חשבון ואפילו חדשים במשמע.

מתניתין:

המקדיש שדהו בשעת ניהוג **היובל** [קודם שגלו ישראל], **נותן** בפדיונה **בזרע חומר שעורים** בחלקת שדה שזורעין בה כור שעורים **חמשים שקל** [סלעים] **כסף** בין שהיא שוה אלף שקלים בין שאינה שוה אלא ה' שקלים.

היו שם נקעים [בורות] **עמוקים עשרה טפחים או סלעים גבוהים עשרה טפחים אינן נמדדין עמה** אלא נמדדים בפני עצמם, ונפדים בשווים.

פחות מכאן [מעשרה טפחים] **נמדדין עמה.**

הקדישה שתים ושלש שנים לפני היובל, נותן בפדיונה **סלע ופונדיון** שהם אחד ממ"ט מחמשים סלעים שקצבה תורה לתת להקדש כשפודה בתחלת היובל ותעמוד בידו מ"ט שנים, ועכשיו נותן כך **לשנה** כפי מספר השנים שתעמוד בידו עד היובל, [ואף שבסלע מ"ח פונדיונין בלבד, תוספת זו הוא נותן משום קלבון — מעה קטנה — לפרוטרוט. רש"י לעיל כ"ד].

ואם אמר כשפדאו כמה שנים לפני יובל

---

11. זה פירוש **רש"י** [במשנה] שכשבא לפדות שנה וחצי לפני היובל זה נחשב פחות משתי שנים וצריך לפדות בחמישים שקל.

אך **הרא"ש** [בהשמטות השיטה מקובצת] פירש להיפך, שהמקדיש יכול לחשב את החדשים שנשארו מהשנה כמו שהם שנה שלמה, ואם כן, יש עדיין שתי שנים ופודה בגירוע.

והרמב"ם [פ"ד מערכין ה"ח] מפרש שהדבר תלוי ברצון הגזבר, שאם הגזבר רוצה הוא מחשב את החדשים שנשארו כמו שנה ויכול המקדיש לפדות בגירוע, ואם הגזבר רוצה הוא מחשב אותם רק כחדשים ונמצא שלא נשארו שתי שנים ונפדית השדה בחמישים שקל.

ופירש **היעבץ** שרצון הגזבר תלוי בזה, שאם השדה טובה ויש עליה קופצים לפדות אותה, אם כן, יחשב הגזבר שכבר אין שנתיים ותיפדה בחמישים שקל. אך אם היא שדה גרועה ואין עליה קופצים אז יחשב הגזבר את החדשים שנשארו כמו שנה. ואם כן, נשארו עדיין שנתיים ותיפדה בגירוע.

הריני נותן דבר [ערך] כל **שנה** שתעמוד בידי **בשנה** עצמה שתעמוד בידי — ולא בתחלת הפדיון — **אין**[12] **שומעים לו, אלא נותן את כולו כאחד.**

אחד בעלים פודים הקדשם בנ׳ סלעים **ואחד כל אדם.**

מה בין בעלים לכל אדם? אלא שהבעלים נותנין ומוסיפים **חומש** מלבר שהוא רבע מן הקרן, **וכל אדם אין נותנין** עוד **חומש.**

גמרא:

תנא: חמשים סלעים שנותן הפודה, היא על חלקת שדה שזורעין בה **כור זרע, ולא** על חלקה שקוצרים ממנה **כור תבואה** שהיא פחותה מכור זרע. ומחשבים לפי זריעה הנעשית **במפולת** הזרעים לשדה **ביד, ולא** על ידי **מפולת שוורים** הנושאים שקים מלאים זרע ומנוקבים נקבים רחבים והזרע נופל מהן לשדה, שהשוורים מפילים כור זרע בחלקה קטנה מזו שע״י מפולת יד.

תני לוי: לא משערים הזריעה בזרע **מעבה** [מרובה] שנקלט יותר זרע בחלקה קטנה ומפסיד הפודה, **ולא** משערים הזריעה בזרע **מידק** [מועט] שנקלט פחות זרע ומפסיד ההקדש, **אלא** בזרע **בינוני.**

שנינו במשנה: **היו שם נקעים עמוקים וכו׳** אין נמדדין עמה.

ותמהינן: **וליקדשו**[13] **באפי נפשייהו?!**[14] כלומר: מה בכך שאינם נמדדים עם שאר השדה והם נחשבים כאילו הוקדשו בפני עצמם ונפדים בפני עצמם, והרי סוף סוף אף הם נפדים לפי חשבון חמשים סלעים לבית כור, ומה נפקא מינה בזה שנמדדים בפני עצמם?!

ומבארינן: **וכי תימא** לפרש, שמשום שהם נחשבים הקדש בפני עצמם, אם כן **כיון דלא**

---

12. כתב **הגרי״ז**, שמשמע מהמשנה שרק אין לו **זכות** לפדות כל שנה בנפרד, ותמה **הגרי״ז**, שלכאורה אין בכלל פדיון כזה שאי אפשר לפדות רק שנה אחת בלי לפדות את כל ההקדש ונשארת השדה קדושה.

אמנם, **הריטב״א** בקידושין [סא א] הבין בדעת **הרשב״ם** שאפשר לפדות שדה מהקדש לשנה אחת, ותמה בספר **מעשה חושב** שהרי זה נגד המשנה כאן שאי אפשר לפדות רק לשנה.

וביאר **המעשה חושב** שבמשנה כאן מדובר לפדות את השדה לתמיד, ורק רוצה לשלם את התשלום כל שנה ושנה לפי החשבון, וזה אומרת המשנה שאי אפשר לפדות עכשיו ולשלם אחר כך. אך לפדות שנה אחת לפי החשבון זה באמת אפשר.

הרי מבואר ששייך פדיון הקדש לזמן קצוב, וכמו שאפשר לקנות מההדיוט לזמן כך אפשר לפדות מההקדש לזמן.

13. פירשו **הראשונים** [הרשב״ם והתוספות בבא בתרא קב ב וקידושין סא א] שזה פשוט לגמרא שכשמקדיש את השדה קדושים גם הנקעים, שהרי המקדיש שדה הקדיש גם את הבור והשובך, וכל שכן שמקדיש את הנקעים.

14. **הרשב״ם** [בבא בתרא קב ב] מפרש שהכונה היא שיהיו הנקעים קדושים בפני עצמם ויהיה אפשר לפדות אותם לחוד בלי לפדות את שאר השדה, **והתוספות** חולקים עליו, כי הם סוברים שאפשר לפדות שדה אחוזה לחצאין, ואם כן,

הוו הנקעים או הסלעים עצמם **בית כור** שלם **לא הוו קדשי** להיפדות לפי חשבון נ׳ סלעים לבית כור, אלא בשווים? **והתניא** לא כן, ואף הקדש פחות מבית כור נפדה לפי חשבון זה, שכך שנינו: כתוב: ״ואם את שדה אחוזתו יקדיש איש לד׳ והיה ערכך לפי זרעו זרע חומר שעורים בחמשים שקל כסף״, והיה לו לומר ״ואם את אחוזתו״ ״**שדה״ מה תלמוד לומר? לפי שנאמר ״זרע חומר שעורים בחמשים שקל כסף״**, אם כן **אין לי** ללמוד שפודה לפי חשבון זה **אלא שהקדיש כענין הזה** שהוא בית כור שלם, **מנין לרבות** שפודה לפי חשבון זה אף בית **לתך** שהוא חצי בית כור, **וחצי** בית **לתך**, בית **סאה, ותרקב** שהוא בית ג׳ קבים [תרי קבים וקב] **וחצי** בית **תרקב? תלמוד לומר: ״שדה״, מכל מקום**, כל חלקת שדה במשמע. ואם כן חוזרת הקושיא למקומה, מה נפקא מינה בזה שנמדדים בפני עצמם?

ומשנינן: **אמר מר עוקבא בר חמא: הכא בנקעים מלאים**(15) **מים דלאו בני זריעה נינהו**, ואינם בכלל ״זרע״ חומר שעורים, ונמדדים בפני עצמן ליפדות בשווים. **דיקא נמי** כפירוש הזה: **דקתני** במשנה נקעים **דומיא דסלעים** שודאי אינן בני זריעה, **שמע**

אפילו אם הכל זה הקדש אחד אפשר לפדות רק חלק מהקרקע ולא צריך את הטעם מפני שהם קדושים בפני עצמם.

ופירשו **התוספות**, שקושית הגמרא היא שאם אינם חלק מהשדה שיתקדשו **על כל פנים** בפני עצמם.

ורש״י בקידושין מפרש שכונת הגמרא היא שאמנם לא ימדדו באופן כזה את התוספת של השיפוע [ששיפוע ארוך יותר מקרקע ישרה]. אך שמכל מקום ימדדו את הנקעים כמו קרקע ישרה.

ומבואר מדברי **רש״י** שכאשר הנקעים נמדדים עם הקרקע [כשהם פחות מעשרה טפחים] אז מודדים גם את תוספת האורך של השיפוע.

15. ובנקעים עמוקים עשרה **שאינם** מלאים מים, כתב **הרמב״ם** [פ״ד מערכין הי״ד] שהם נמדדים בפני עצמם, ותמה עליו **הראב״ד** שהרי בגמרא מבואר שכשאין בהם מים הם נמדדים עמה.

וכתב **הכסף משנה** שקושית הגמרא היתה רק ליקדשי באנפי נפשייהו והיינו שיהיו קדושים בפני עצמם, וזה שפסק כך **הרמב״ם** שנמדדים בפני עצמם. וכתב **הכסף משנה** [וכן הלחם משנה פ״ז מאישות] שנפקא מינה מזה שנמדדים בפני עצמם שיהיה הפדיון בשוויים ולא לפי חמישים שקל.

ולכאורה דבריהם תמוהים, שאפילו אם הם קדושים בפני עצמם מדוע שלא יפדו לפי חמישים שקל, ואם משום שהם פחות מבית כור והלא מפורש בגמרא שגם פחות מבית כור נפדה לפי חמישים שקל.

ואולי כוונתם שנקעים עמוקים עשרה זוהי שדה גרועה ולכן אינה נפדית בחמישים שקל אלא בשוויה, ואף על פי שמבואר במשנה בפרק שלישי שגם שדה גרועה נפדית לפי חמישים שקל, זה דוקא כשצורת השדה היא בצורת שדה רגילה. אך כאן שזוהי צורה שונה מכל שדה בטל ממנה השעור חמישים שקל והיא נפדית בשוויה.

והיה מקום לומר בכוונת **הרמב״ם** שמה שכתב נמדדים בפני עצמם כוונתו היא כדעת **רש״י** בקידושין לענין שלא מודדים את תוספת השיפוע אלא כקרקע ישרה.

מינה!

ותמהינן: **אי**[16] **הכי, פחות מכאן** מעומק וגובה י׳ טפחים, שכתוב במשנה שנמדדים עמה ונפדים לפי נ׳ סלעים, שיפדו **נמי** בשווים כיון שאינם בכלל ״זרע חומר שעורים״?!

ומשנינן: **הני** נקעים הפחותים מי׳ **נגאני דארעא** [ספלי הקרקע] **מיקרו**, על שם הקרקע הם נקראים ואינם נחשבים בפני עצמם.

וכן סלעים הפחותים מי׳, **שידרי** [ע״ש שדרה של בהמה שהיא גבוהה] **דארעא מיקרו** על שם הקרקע הם נקראים, ואינם נחשבים בפני עצמם.

שנינו במשנה: **הקדישה שתים ושלוש שנים** לפני היובל נותן סלע ופונדיון לשנה.

תנו רבנן: ״וחשב לו הכהן על פי השנים הנותרות עד שנת היובל **ונגרע מערכך**״, מלמד שמגרע את השנים שעברו מערך נ׳ סלעים **אף מן ההקדש**. שלא תאמר שאינו מגרע אלא את אותן השנים שהיתה חולין עד שהקדישה, אלא אף השנים שמן הקדשו עד פדיונו מגרע! וללמדנו בא: **שאם אכלה הקדש** על ידי זריעת הגזבר, או שהשכירה[17] ההקדש לפירות **שנה או שתים** ואחר כך בא לפדותה, **אי נמי** אפילו **לא אכלה** ההקדש **אלא שהיתה** השדה **לפניו** של ההקדש בלא שימוש, נגרעות שנים אלו שעד שנת הפדיון מערך פדיונו. ועל כן **נותן** רק **סלע ופונדיון לשנה**, שמהפדיון ועד היובל.

שנינו במשנה: **ואם אמר הריני נותן** דבר שנה בשנה אין שומעין לו.

תנו רבנן: מנין שאם אמרו בעלים הרינו נותנים דבר [ערך] **שנה בשנה** עצמה כשיעמדו בה, **שאין שומעין להם**, אלא

---

16. הקשו **הראשונים** הלא גם בלי דברי מר עוקבא שמדובר בנקעים מלאים מים יהיה קשה מסלעים פחות מעשרה מדוע נמדדים עמה והרי אינם ראויים לזריעה? ותירצו **התוספות** בקידושין [והובא בהשמטות השיטה המקובצת] שבלי מר עוקבא יש לומר, שהדין אינו תלוי כלל בזה שראוי לזריעה. אך למר עוקבא שחידש שהדין חמישים שקל הוא דוקא בקרקע הראויה לזריעה שוב קשה, אם כן, בפחות מעשרה נמי, שהרי אינם ראויים לזריעה.

ובשיטה מקובצת הביא **שהרא״ש** תירץ, שהיה אפשר לפרט שמדובר בסלעים מכוסים עפר והם ראויים לזריעה, ורק לדברי מר עוקבא שמדובר בנקעים שאינם ראויים לזריעה [ולכן אינם נמדדים עמה] קשה, שאם כן, פחות מעשרה נמי.

17. כך פירש **רש״י**, ותמה **הרש״ש** איך אפשר להשכיר שדה של הקדש, והרי אפילו בית הכנסת מבואר במגילה שאסור להשכיר כי הוא עומד עדיין בקדושתו, וכן לעיל [כא א] מבואר בגמרא שהמשכיר בית לחברו והקדישו המשכיר אסור לשוכר לגור בבית ויש על זה איסור מעילה, והיינו שלא מועיל שכירות להתיר בה שימוש בדבר של הקדש, והביא גם **מהרע״ב** בשבועות [פ״ו מ״ה] שאסור להשכיר קרקע של הקדש.

ובספר **מעשה חושב** תירץ, שאין כוונת **רש״י** להשכרה כפשוטו, אלא כוונת **רש״י** שעושים פדיון על שנה אחת, וכמו שהתבאר

נותנים הכל כאחד? **תלמוד לומר: "וחשב לו הכהן את הכסף" עד שיהא כסף כולו כאחד.**

אחד בעלים בחשבון נ' כסף לבית כור **ואחד כל אדם** בחשבון זה, **מה בין בעלים לכל אדם? שהבעלים נותנין** עוד **חומש, וכל אדם אין נותנין** עוד **חומש!**

מתניתין:

הפודה שדה אחוזה מן ההקדש, הרי היא יוצאת ממנו ביובל לכהנים של משמר היובל, אבל:

הקדישה וגאלה המקדיש(18)(19) עצמו מן ההקדש **אינה יוצאה מידו ביובל** להתחלק לכהנים. וכן אם **גאלה בנו** של מקדיש אינה(20) יוצאת(21) לכהנים מידו, אלא **יוצאה** וחוזרת **לאביו ביובל.**

וזה שאמרנו שאם גאלה המקדיש או בנו אינה מתחלקת לכהנים, אינו אלא בשגאלה המקדיש או בנו מיד ההקדש, אבל אם **גאלה אחר** מן ההקדש, **או** אפילו גאלה **אחד מהקרובים** של מקדיש, למעט בנו, **וגאלה**

לעיל [הערה 12] בשם **הרשב"ם** שאפשר לפדות הקדש לשנה אחת כמו שאפשר לקנות מהדיוט קנין לזמן.

18. כתב **הרמב"ם** [פ"ד מערכין ה"כ] גאלה המקדיש קודם שיגיע היובל הרי זו חוזרת לבעליה, והשיג עליו **הראב"ד** שאינו מבין מה פירוש חוזרת לבעליה והרי מיד כשפדה היא כבר שלו.

וביאר **הגר"ח** שהרי כשמקדיש שדה אחוזה וחוזר ופודה אותה היא חוזרת להיות שדה אחוזה שלו, ובזה נחלקו **הרמב"ם והראב"ד** מתי היא נהיית אצלו שדה אחוזה, שלדעת **הראב"ד** מיד כשהוא פודה מההקדש היא חוזרת להיות לו שדה אחוזה, ולדעת **הרמב"ם** רק ביובל היא חוזרת להיות לו שדה אחוזה, וזה שכתב **הרמב"ם** הרי זו חוזרת לבעליה היינו שאחרי שפדה אותה והגיע היובל **אז** היא חוזרת לבעליה להיות שדה אחוזה.

והגרי"ז תמה, שהרי מבואר **ברמב"ם** שלמקדיש יש זכות קדימה לפדות את שדה אחוזתו מהקדש, ובשלמא אם היא נהיית אצלו שדה אחוזה בחזרה על ידי הפדיון מובן שהוא קודם לפדות, אבל אם אינה נעשית אצלו שדה אחוזה בשעת הפדיון אין טעם שיהיה לו זכות קדימה לפדות אותה.

19. כתב **המנחת חינוך** [שנה ה] שאם פדה המקדיש את השדה מהקדש וחזר אחר כך ומכר אותה לבן אדם אחר הרי היא חוזרת ביובל לבעלים, כיון שנפדתה על ידי המקדיש עצמו שוב אינה יוצאת לכהנים ביובל, ואף על פי שחזר ומכר אותה הרי זה כשאר מכירה שחוזרת לבעליה ביובל.

20. אמר **הגר"ח** שיש להוכיח מכאן, שגם אם אחרי הפדיון מההקדש, הקרקע עדיין שדה מקנה [ולא חזרה להיות שדה אחוזה], ויתכן שלא תצא לכהנים ביובל, שהרי בגאלה בנו, הקרקע אצל הבן רק שדה מקנה [עד היובל שאז היא חוזרת לאב ונהיית שדה אחוזה], ומכל מקום מבואר שאינה יוצאת לכהנים הרי מוכח מכך שגם בשדה מקנה שייך שלא תצא לכהנים.

21. כתב **המנחת חינוך** [שנה ה] שפשוט שאם פדה הבן את הקרקע מההקדש ואחר כך מת האב, הרי ביובל חוזרת השדה לאב והבן יורש אותה ממנו, וכל שכן שאם מת האב ואחר כך

המקדיש **מידו**[22] של האחר או קרובו, הרי היא **יוצאה**[23] **לכהנים ביובל** כשם שהיתה יוצאת לכהנים מהגואל שבא המקדיש מחמתו[24] וכחו.

פדה הבן מההקדש, שאין השדה יוצאת לכהנים ביובל.

22. כתב **המנחת חינוך** [שנה ח] שהגאולה הזאת היא רק כשמסכים הפודה מההקדש למכור לבעלים אך בעל כרחו אי אפשר לפדות ממנו, שכל זה שאפשר לפדות שדה אחוזה בעל כרחו של הקונה זה רק בקרקע שעתידה לחזור לבעלים ביובל ולכן יכולים לגאול אותה בעל כרחו של הלוקח. אך כאן שהקדישו הבעלים את הקרקע ופדאה אחר ובמצב הזה אינה חוזרת לבעלים ביובל שוב אינם יכולים לפדות ממנו בעל כרחו.

אבל אם גאלה בנו מיד ההקדש כיון שהיא חוזרת ביובל לאב יכול האב לפדות אותה מהבן בעל כרחו כמו שאר קרקע שיכול לפדות מהלוקח בעל כרחו.

אך חזר בו **המנחת חינוך** מזה וכתב שגם כשגאלה הבן אין האב יכול לפדות ממנו בעל כרחו, כי כל הדין שאפשר לפדות בעל כרחו זה רק כשהדיוט מוכר להדיוט. אך כאן שהיה הקדש באמצע לא נאמרו דיני גאולה בזה ואי אפשר לפדות אפילו מהבן בעל כרחו.

23. כך היא גירסת **רש"י**. אך **הרמב"ם** [פ"ד מערכין ה"כ] גורס שאינה יוצאה לכהנים ביובל, **והראב"ד** השיג עליו מהמשנה שכתוב שיוצאת לכהנים ביובל. אך סיים **הראב"ד** שיש בזה נוסחאות מתחלפות.

וביאר **הגר"ח שהרמב"ם והראב"ד** הולכים לשיטתם, שלדעת הראב"ד הרי כשהמקדיש פודה הקרקע נהיית אצלו מיד שדה אחוזה וכמבואר לעיל, ואילו כשאחר פודה מההקדש הרי היא אצלו רק שדה מקנה ולא שדה אחוזה, ואם כן, כשגאלה אחר וגאלה המקדיש מידו אין זה דומה לגאלה המקדיש עצמו ולכן היא יוצאת לכהנים.

אך לדעת **הרמב"ם** הרי גם כשגואל המקדיש עצמו הקרקע אצלו היא רק שדה מקנה ומכל מקום אינה יוצאת לכהנים ביובל, והוא הדין בגאלה אחר וגאלה מידו אף על פי שבפדיון מההקדש היא רק שדה מקנה, מכל מקום כיון שכעת היא אצל המקדיש שוב אינה יוצאת לכהנים ביובל.

וכתב **המנחת חינוך** שאם גאלה אחר מההקדש וחזר והקדישה ופדה אותה הראשון מההקדש, לדעת **רש"י והראב"ד** תצא ביובל לכהנים, שכמו שאם קנאה הראשון מהפודה יוצאת לכהנים הוא הדין אם הקדיש אותה הפודה וחזר הראשון ופדה אותה תצא לכהנים ביובל. אך לדעת **הרמב"ם** שאם קנאה הראשון מהפודה אינה יוצאת לכהנים הוא הדין אם הקדישה הפודה וחזר הראשון ופדאה אינה יוצאת לכהנים.

אך כתב **המנחת חינוך** שלא יוכל הראשון לפדות אותה מההקדש בעל כרחו של הקדש, כיון שהגיעה השדה לידי הקדש מידי הפודה וממנו אי אפשר היה לפדות בעל כרחו, שוב לא יוכל הראשון לפדות מההקדש בעל כרחו כי יש להקדש טענה מה מכר ראשון לשני כל זכות שתבוא לידו, וכיון שמהפודה אי אפשר לפדות בעל כרחו, קיבל גם הקדש את הזכות הזאת ואי אפשר לפדות ממנו בעל כרחו.

24. כך פירש **רש"י**, ותמה **הגרי"ז**, מדוע הוצרך **רש"י** לטעם זה, והרי לכאורה הטעם פשוט שרק כשפדה המקדיש עצמו אמרה התורה שאינו יוצא לכהנים. אך כשפדה אחר יוצאת ביובל לכהנים, ומה שחזר המקדיש וגאל מהפודה אין זה משנה את הפדיון מההקדש

גאלה אחד מן הכהנים והרי היא תחת ידו ביובל, **לא יאמר: הואיל והיא יוצאה לכהנים ביובל** אילו גאלה אחר, **והרי היא** עכשיו **תחת ידי** שאני גאלתיה ועומדת אצלי ביובל, ואין לך כהן שראוי יותר ממני לקבלה, ואם כן **הרי היא שלי**, לא יאמר כך, **אלא יוצאה מתחת ידו ומתחלקת לכל אחיו הכהנים** שבאותו משמר של יובל, ואינו נוטל אלא את חלקו כשאר אחיו הכהנים.

כה-ב **גמרא:**

תנו רבנן: כתוב [בחוקותי כ"ז י"ט] בפרשת שדה אחוזה "ואם גאל יגאל את השדה המקדיש אתו וגו'. ואם לא יגאל את השדה ואם מכר את השדה לאיש אחר לא יגאל עוד. והיה השדה בצאתו ביבל קדש לד' כשדה החרם לכהן תהיה אחוזתו". ומפרשים את הפסוק כך: "**אם לא יגאל את השדה**": **הבעלים**, "**ואם מכר את השדה**": **גיזבר** הוא שמכרו "**לאיש אחר**" אז תהא לכהנים ביובל, וממעטים: "**לאחר**" **ולא לבן**, שאם בנו של מקדיש גאלה, אינה יוצאת לכהנים אלא חוזרת לאביו המקדיש.

אתה אומר לאחר ולא לבן, או אינו כך הפירוש, **אלא** תמעט **לאחר ולא לאח** של המקדיש? אינו כן, שהרי **כשהוא אומר** "ואם מכר את השדה **לאיש**" תצא ביובל לכהנים **הרי אח אמור** בכלל זה שתצא לכהנים, ואם כן **הא מה אני מקיים "אחר"? לאחר ולא לבן.**

ומה ראית לרבות את הבן שאם גאלה לא תצא לכהנים אלא תחזור לאביו **ולהוציא את האח** שלא יעמיד את השדה מיציאה לכהנים — להחזירה לאחיו? ונאמר שכשגאלה האח חוזרת לאחיו ולא יוצאת לכהנים.

מרבה אני את **הבן, שכן** מצינו שקם **תחת אביו** א. **ליעידה** של אמה העבריה לאשה, בכסף שנתן בה אביו כשקנאה ואינו צריך כסף אחר, כשם שאביו מיעדה לו לאשה בכסף זה. ב. **ולעבד עברי**, שעובד את בנו של האדון כשמת האדון, אבל אחיו של האדון אינו עומד תחת אחיו בשני דברים אלו, שאינו מיעד אמה עבריה של אחיו, ואין העבד העברי עובד לאחיו של אדון אף כשמת בלא בנים ואחיו הוא שיורשו בשאר נכסיו, ועל כן גם לענין גאולה עדיף הבן מהאח לעמוד תחת המקדיש לגאולת שדה אחוזה.

ופריך אנפשיה: **אדרבה מרבה אני את האח** להעמיד שדה לאחיו **שכן קם תחת אחיו** שמת בלא בנים **לייבום** אשתו?

ומבאר: **כלום יש יבום אלא במקום שאין בן, הא** במקום **שיש בן אין יבום**, הרי שאדרבה עדיף לענין יבום הבן מהאח [תוס'] !

ופרכינן: **ותיפוק ליה** — אף בלי הפירכא שכלום יש יבום אלא במקום שאין בן — שמסתבר לרבות בן, אף שלענין יבום מצינו שהאח עדיף, **דהכא** לגבי בן **תרתי** שתי מעלות מאח: א. יעידה ב. עבד עברי, **והכא** במעלת האח, **בחדא:** יבום לבדו.

ומשנינן: **משום דעבד עברי** — שהוא אחד

שהיה על ידי אחר.